

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

בס"ד

ת"א 21373-09-16

לפני כבוד השופט בכיר מנחם (מריו) קליין

התובעים:

1. מ.ע.

2. ב.ע.

3. עזבון המנוח ח.ע. ז"ל

נגד

הנתבעים:

1. דן שטיין

2. כלל חברה לביטוח בע"מ

פסק דין

"תפקידו של השופט הוא להכריע בסכסוך המובא בפניו. לשם כך עליו לקבוע את הדין שלפיו הסכסוך יוכרע... ישנם מקרים ("המקרים הקשים") שבהם קביעת הדין כרוכה ביצירת הדין... ביצירת הדין החדש על השופט לשאוף להגשמתן של שתי מטרות מרכזיות. האחת, גישור על הפער בין המציאות החברתית לבין המשפט. עליו להתאים את המשפט למציאות החיים המשתנה. השנייה, הגנה על החוקה וערכיה. עליו להגן על חוקי היסוד ועל ערכיה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית".

(א'. ברק, השופט בחברה דמוקרטית (הוצאת אוני' חיפה-כתר-נבו (2004), עמ' 407).

רקע וטענות הצדדים

מה דין "השנים האבודות" בתביעת עיזבון של פלסטיני שנדרס ע"י רכב ישראלי, מבוטח בידי חברת ביטוח ישראלית כשתאונת דרכים הקטלנית התרחשה בשטח C אשר בשליטה צבאית ואזרחית ישראלית ביהודה ושומרון? האם לאור העמימות בפסיקה הפלסטינית, ניתן להפעיל את חזקת שוויון הדינים ולזכות את עזבונו בפיצוי בגין ראש נזק זה?

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

בס"ד

ת"א 21373-09-16

לפני כבוד השופט בכיר מנחם (מריו) קליין

לפני תביעת נזיקין לפי חוק הפלת"ד. מר ח.ע. ז"ל, יליד 1996 (להלן: "**המנוח**"), נהרג בתאונת דרכים קטלנית ביום 18.01.16 (להלן: "**התאונה**"), כשרכב על אופניים בכביש 5 ונדרס ע"י רכב הנהוג בידי נתבע 1, המבוטח בידי נתבעת 2 (להלן: "**הנתבעים**"). מותו של המנוח נקבע בו ביום.

הורי המנוח, התובעים 1 ו-2, תושבי הרשות הפלסטינית, תובעים את הנתבעים כיורשים מכוח צו ירושה מיום 02.08.16, וכתלויים בבנם. הצדדים הגישו תחשיבי נזק ובית המשפט נתן לצדדים הצעת פשרה שלא השתכללה לידי הסכם והתיק נקבע להוכחות.

אין מחלוקת בשאלת החבות אלא בסוגיית הנזק, כשעיקר המחלוקת בין הצדדים נעוצה בשאלה מה הדין ברשות הפלסטינית לעניין פיצוי עבור השנים האבודות בתביעת העיזבון. להוכחת הדין הזר הגישו הצדדים חוות דעת קוטביות מטעמם.

דיון ההוכחות התקיים ביום 18.03.21 במהלכו נחקרו המומחה מטעם התביעה עו"ד תאופיק אבו סנינה, התובע והמומחה מטעם ההגנה, עו"ד מוחמד דחלה.

ב"כ הצדדים הגישו סיכומים בכתב. התביעה ביום 22.08.21 וההגנה ביום 04.11.21.

לטענת התביעה, עד כה הדין הפלסטיני לא הכיר בפיצוי העיזבון בגין ראש נזק של השנים האבודות, אך עם מתן פסק דין על ידי בית המשפט העליון של הרשות הפלסטינית (להלן: "**אל-נאקד**" שמשמעו "הסופי") בערעור אזרחי 214/2015 **מאהר עבד אלג'ליל מוחמד הווארין ואח' נ' הקרן הפלסטינית לפיצוי נפגעי תאונות דרכים** (להלן: "**פס"ד הווארין**"), ביום 22.09.19 השתנתה ההלכה והוכרה לראשונה הזכות לפיצוי העיזבון בגין השנים האבודות. לטענת ב"כ התביעה המלומד לא התקבל מאז פסק דין הסותר אותו ולפיכך זהו הדין שחל בשטחי יהודה ושומרון. ומשכך מחייב גם את בית משפט הזה בהתאם להלכות שנקבעו בבית המשפט העליון הישראלי.

לטענת ב"כ הנתבעת המלומד, פסק הדין שניתן בענין הווארין הינו חריג, הוא לא התקבל בהרכב של כל שופטי אל – נאקד ברשות ומשכך אינו מחייב. יתרה מכך פסקי דין שניתנו לאחר פסק הדין בעניין הווארין בערכאות הדיוניות שם, לא פסקו פיצוי עבור השנים האבודות, כך שגם בתי המשפט בישראל לא צריכים לפסוק כי הדין הפלסטיני מכיר בפיצוי עבור השנים האבודות.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

בס"ד
ת"א 21373-09-16
לפני כבוד השופט בכיר מנחם (מריו) קליין

דיון והכרעה

הלכה פסוקה היא שתחולתו של חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים היא טריטוריאלית (דנ"א 4655/09 סקאלר נ' יובינר (פורסם בנבו); ע"א (מחוזי י-ם) 6299/99 הכשרת הישוב חברה לביטוח בע"מ נ' אוחנונה, פ"מ ס(1) 351 (2001)).

במסגרת "הסכמי אוסלו" קיבלה הרשות הפלסטינית לידיה את הסמכות בעניינים אזרחיים, לרבות בענייני ביטוח, בשטחי יהודה שומרון וחבל עזה למעט היישובים הישראליים והאתרים הצבאיים.

ביום 13.10.05 חוקקה המועצה הפלסטינית את חוק הביטוח רכב מנועי, ה- السلطة الوطنية الفلسطينية (להלן: "חוק הביטוח הפלסטיני"). חוק זה, נכנס לתוקף ביום 25.4.06 וחל על תאונות דרכים שאירעו בשטחים שבשליטתה הצבאית (שטחי A) ובאחריותה האזרחית (שטחי B) של הרשות הפלסטינית.

גם בשטחי C שבשליטתה ובאחריותה האזרחית הישראלית, הדין החל על תאונות דרכים אינו חוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, תשל"ה- 1975 (להלן: "חוק הפלת"ד") אלא חוק הביטוח הפלסטיני ובלבד שאין מדובר בחריג לכלל הטריטוריאלית מצוי בסעיף 2 (1א) לחוק הקובע:

"הנוהג ברכב ישראלי חייב לפצות נפגע שהוא ישראלי או תייר חוץ על נזק גוף שנגרם לו בתאונת דרכים שבה מעורב הרכב אף אם התאונה אירעה באזור או בשטחי האחריות האזרחית הפלסטינית או באזורים או בשדה התעופה ויראו את התאונה כאילו אירעה בישראל".

הגדרת "האזור" ו"שטחי האחריות הפלסטינית" הינה כהגדרתם בפקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התש"ל-1970. בסעיף 1 לפקודת ביטוח רכב מנועי מוגדר "האזור" כיישובים והאתרים הצבאיים כמשמעותם בהסכם הביניים הישראלי-פלסטיני בדבר הגדה המערבית ורצועת עזה. שטחי האחריות האזרחית הפלסטינית מוגדרים כ"יהודה והשומרון וחבל עזה", למעט היישובים והאתרים הצבאיים כמשמעותם בהסכם. על תאונות דרכים שאירעה בשטחים, בין אם בשטחי האחריות הפלסטינית ובין אם בתחומי היישובים הישראליים והאתרים הצבאיים, יחול הדין הישראלי רק כאשר הנפגע הוא ישראלי או תייר חוץ, ולא כאשר מדובר בתושב פלסטיני כפי המקרה שבפניי (י' אנגלרד, פיצויים לנפגעי תאונות דרכים (מהדורה רביעית תשע"ג) ע' 25).

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

בס"ד

ת"א 21373-09-16

לפני כבוד השופט בכיר מנחם (מריו) קליין

סעיף 3(ג) לפקודת ביטוח רכב מנועי (נוסח חדש), תש"ל-1970, קובע כי פוליסה לביטוח רכב המוצאת לפי דרישותיה של הפקודה, תכסה גם מפני חבות הנובעת מתאונת דרכים שארעה בשטחי הרשות הפלסטינית וזאת בהתאם לדין החל במקום התאונה. מכאן, שכאשר מתרחשת תאונת דרכים בשטחי הרשות הפלסטינית ומעורבת בתאונה מכונית של אזרח ישראלי שרכבו מבוטח על פי פקודת הביטוח, יפוצה הנפגע על פי הדין החל במקום התאונה (ראו א. ריבלין, פרק שלישי, התחולה הטריטוריאלית והחוץ טריטוריאלית של החוק 47 - 67 מהדורה רביעית (2012)).

אציין שבעבר (ראו ת"א 38335-04-11 א.ס.א (קטינה) ואח' נ' גוויסר ואח') הבעתי את תרעומתי על כי בית משפט ריבוני במדינת ישראל צריך לפסוק את דינו בהתאם למה שמחוקק המחוקק הפלסטיני ברמאללה ב - السلطة الوطنية الفلسطينية ולפי פרשנותם של בתי המשפט היושבים שם. ציינתי שספק בעיני האם יש מקום לכבד שיטת משפט שבה חוקים עם ריח חריף של גזענות ואנטישמיות נודפים ממנה (ראה למשל ע"ש (ת"א) 4107/98 בשיתי נאזקני' הרשות המאשרת לפי חוק תגמולים לנפגעי פעולות איבה ועת"מ (י-ם) 393/05 כ.מ. נ' משרד הפנים המזכירים את "חוקי הגזע" הפלסטינים המטילים עונש מוות על מי שבחר לבצע עסקת נדל"ן עם יהודים ועינויים קשים על בני משפחותיהם והחרמת רכושם - ודוק: לא ישראלים, אלא יהודים, כי אותו איסור אינו חל על ערבים ישראלים, היכולים לרכוש נכסים ברשות).

משכך, נדון בראשי הנזק בהתאם לדין הפלסטינאי כדלהלן:

ראשי הנזק

כאב וסבל

על פי הדין הפלסטיני זכאים התובעים על פי ראש נזק זה ל-5,000 ד"ר ירדני לפי סעיף 154 לחוק הביטוח הפלסטיני, ששווים היום במעוגל 22,000 ₪.

הוצאות קבורה ולוויה

לעניין הוצאות קבורה דורשים התובעים סכום של 15,000 ₪ והנתבעת מתנגדת בטענה כי מדובר בנזק מיוחד והתובעים לא הביאו כל הוכחה מעבר לתצהירו של תובע 1 שהינה עדות יחידה של בעל דין מעונין.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

בס"ד

ת"א 21373-09-16

לפני כבוד השופט בכיר מנחם (מריו) קליין

אני סבור שבנסיבות העניין יש לפצות את התובעים גלובלית בדרך אומדן בסך של 10,000 ש"ח בגין ראש נזק זה.

לעניין הפסדי התמיכה לתלויי המנוח סבורני שהתביעה לא הצליחה להרים את נטל הראייה המוטל עליה לפיה התובעים זכאים לפיצוי כתלויים ודברי ב"כ ההגנה בסעיפים 43-45 לסיכומים מקובלים עלי.

כעת נותרה המחלוקת העיקרית והיא פיצוי עזבונו תוך יישום הלכת ה"שנים האבודות" במקרה הנוכחי.

הלכת "השנים האבודות" בדין הישראלי

הלכת "השנים האבודות" היא דוגמה מובהקת לדין הישראלי, שאינו קופא על שמריו, אלא מתקדם ומתחדש.

פרופ' אהרון ברק, שנים רבות לפני הולדתה של הלכת "השנים האבודות", כתב כי :

"לעתים גורם מעשה נזיקין, לו אחראי המזיק, לקיצור תוחלת חיי העבודה של הניזוק. לולא התאונה היה הניזוק צפוי לזרם הכנסות הנובע מניצול כושר השתכרותו. כתוצאה מהתאונה, זרם זה "פסק", שכן הניזוק שוב לא יוכל לנצל את כושר השתכרותו בשנות אי החיים. יזכה לפיצויים בגין אבדן ההשתכרות ב"שנים האבודות"? שאלה זו קשה ומעניינת. היא התעוררה בישראל בדרך-אגב לפני כשלושים שנה, והושארה בצריך עיון. לאחרונה חזרה והתעוררה השאלה בפני בתי המשפט המחוזיים, ונתגלו בה חילוקי דעות. אותה שאלה עצמה התעוררה גם באנגליה, באוסטרליה, בקנדה, בדרום-אפריקה, בדנמרק, בשווייץ, בגרמניה ובארצות אחרות. היא נתעוררה מחדש גם בפני בית המשפט העליון בישראל". (אהרן ברק, הערכת הפיצויים בנזקי גוף : דין הנזיקין המצוי והרצוי, עיוני משפט ט', התשמ"ג, עמ' 259-260).

בית המשפט העליון התלבט בסוגיה הנזיקית של "השנים האבודות" כבר בשנת 1981 בע"א 295/81 עיזבון המנוח שרון גבריאלי ז"ל נ' גבריאלי, פ"ד לו(4) 533, שם קבע כי אין להעניק לנפגעת, ילדה בת 8 שנהרגה בתאונת דרכים, פיצוי עבור "השנים האבודות".

עמדת בית המשפט העליון השתנתה בע"א 140/00 עיזבון המנוח מיכאל אטינגר ז"ל נ' החברה לשיקום ופיתוח הרובע היהודי בעיר העתיקה בירושלים בע"מ, פ"ד נח(4) 486, שם קבע השופט ריבלין כי :

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

בס"ד

ת"א 21373-09-16

לפני כבוד השופט בכיר מנחם (מריו) קליין

"נראה לי כי חלוף הזמן, השתנות העתים, הרוחות החדשות המנשבות בפסיקת הפיצויים במשפטנו והתמורות שחלו בשיטות אחרות – אלה מצדיקים כולם בחינה מחודשת של ההלכה שנקבעה בפרשת גבריאל ברוב של שלושה שופטים מול שניים. אכן, "ספרה של ההלכה השיפוטית הוא פתוח, וכל העת נכתבים בו פרקים חדשים. אלה נבנים על העבר, משקפים את ההווה, ומהווים תשתית לעתיד. התנועה היא בלתי פוסקת. השינוי הוא מתמיד".

בע"א 8022/00 אורלי רז נ' טליה צור, תק-על 2006(1), 3819, בית המשפט החיל את הלכת "השנים האבודות" גם על תביעות לפיצויים בגין נזקי גוף לפי חוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים. בכך, בית המשפט ביקש להטמיע אחידות בדינים בהם קיים משטר נזיקי דומה, תוך שצוין כי:

"סוגיית "השנים האבודות" היא סוגיה הנוגעת לדיני הפיצויים - להבדיל מדיני האחריות - וכגון דא המשטרים דומים, בכפוף להוראות ספציפיות נבדלות...העובדה שפקודת הנזיקין דוברת במשטר של אשם ואילו חוק הפיצויים במשטר של היעדר אשם הביאה אמנם, בבחינת שטר ששוברו בצדו, לקביעת גבולות סטטוטוריים לפיצוי בראשי נזק מסוימים; אולם בכפוף לגבולות האלה, לא הביא השוני במשטר האחריות לשינוי פסיקתי בהערכת הפיצוי ובדרכי חישובו. כך לגבי ראשי הנזק השונים, וכך יש לנהוג גם ביחס לראש הנזק של אובדן יכולת השתכרות".

הלכת "השנים האבודות" מבטאת את רצונו של הדין הישראלי להגשים יציבות, וודאות ואחידות לאור הקידמה והחדשנות, בבחינת "וְיִשָּׁן מִפְּנֵי חֶדֶשׁ תּוֹצִיאוּ" (ויקרא כו ז). (ראה: ישראל גלעד, בעקבות פסק-דין עיזבון אטינגר - לשאלת הפיצוי הראוי על נזקי השנים האבודות, עלי משפט ד' תשס"ה; רונן פרי, על חוסר העקביות בפסיקת פיצויים בגין קיצור תוחלת חיים, עלי משפט ד' תשס"ה; דניאל מור, הלכת אטינגר – אנטומיה של פסק-דין שנוי במחלוקת, עלי משפט ד' תשס"ה).

כלל "השנים האבודות" בדין הפלסטיני

בת"א (תל אביב-יפו) 41193-02-16 עזבון המנוחה פלונית (קטינה) ז"ל נ' דב כץ (29.09.21), עמיתי השופט משה תדמור-ברנשטיין ציין, שבחוק הביטוח הפלסטיני קיים פיצוי לניזוק בגין הפסדי השתכרות ואובדן כושר השתכרות, אך אין כל התייחסות לפיצוי בגין הפסדי השתכרות עתידיים במקרה של מות הנפגע בתאונה. בד בבד, אין אמירה מפורשת השוללת את זכות היורשים לדרוש פיצוי בגין אובדן כושר השתכרות בעתיד של הנפגע המנוח.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

בס"ד

ת"א 21373-09-16

לפני כבוד השופט בכיר מנחם (מריו) קליין

והנה בפס"ד הווארין קיבלה אל – נאקד את דרישת היורשים, וזיכתה אותם במלוא הפסד השכר העתידי בשנות ההשתכרות המשווערות של הנפגעת המנוחה לפי השכר הממוצע ביהודה ושומרון. עם זאת, פסק דין של "אל-נאקד", איננו מהווה תקדים מחייב ושופטים בבתי המשפט בערכאות הדיוניות בשטחים חופשיים להפעיל שיקול דעתם, אמנם - מתוך מודעות לכל ההכרעות של ערכאת הערעור העליונה, אך לא מתוך מחויבות או כפיפות להכרעות קודמות (בדומה למצב ששורר בהרבה מדינות עם שיטות משפט רומני-גרמני).

בתיק שלפנינו, חוות הדעת של עו"ד דחלה ועו"ד אבו-סנינה תומכות בדברים דלעיל. עו"ד דחלה בחוות דעתו מדגיש את ההיבט הפורמלי במערכת המשפט הפלסטינית, הוא הפנה לסעיף 239 לחוק סדרי הדין בתביעות אזרחיות ומסחריות מספר 2 לשנת 2005.

עו"ד דחלה הסביר, שבכדי שהפסיקה בשיטת המשפט הפלסטינית תהווה דין מחייב באופן פורמלי, עליה לעמוד במספר תנאים: צריך שיהיה מדובר בפסק דין של בית המשפט העליון - מחכמת אלנאקד; צריך שהמותב יהיה בהרכב מורחב, שכולל את כל שופטי "אל-נאקד" צריך שיעלה לדיון פסק דין אשר סותר תקדים משפטי יציב שיצא מבית המשפט העליון (פסקה 11 לחוות דעת מטעם הנתבעים).

עוד ציין עו"ד דחלה, כי הקביעה בפס"ד הווארין בנוגע לפיצוי בגין השנים האבודות שנויה במחלוקת משום שהיא אינה עולה בקנה אחד עם לשון החוק שבו אין כל זכר לעניין הפיצוי בגין השנים האבודות (פיסקה 19 לחוות הדעת מטעם הנתבעת).

עו"ד אבו-סנינה בחוות דעתו הדגיש את ההיבט המעשי במערכת המשפט הפלסטינית. לדידו "משעה שניתן פסק הדין על ידי בית המשפט העליון של הרשות הפלסטינית – מדובר בקביעה אשר זה פקטו תחייב את הערכאות הדיוניות מחמת יחסי הכיבוד ההדדי וההיררכיה האנכית שבין ערכאות השיפוט ברשות, ולכל הפחות קביעה מנחה שהערכאות

הדיוניות ימנעו, כעניין שבמדיניות, מלפסוק בניגוד אליה. פסק דין אלהווארין הוא פסק דין המנחה בעניין זה הן מבחינה דסקריפטיבית, הן מבחינה נורמטיבית (פסקה 17).

עוד הוסיף עו"ד אבו-סנינה, כי "לפי הדין החל ברשות, בית המשפט בהחלט מוסמך לפסוק פיצוי גם אם הוא אינו מוזכר בחוק". (התייחסות המומחה מטעם התובעים לחוות הדעת מטעם הנתבעת, פסקה 6).

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

בס"ד

ת"א 21373-09-16

לפני כבוד השופט בכיר מנחם (מריו) קליין

למען האמת, נבדק אני כשעלי המלאכה לפרש פסק דין של אל נאקד והשפעתו הן על עולם המשפט הפלסטיני והן עלי כערכאה דיונית של מדינת ישראל הריבונית. שני המומחים עשו עלי רושם מקצועי ומהימן וכל ניסיונות להטיל דופי כזה או אחר במומחה התביעה לא צלחו, לטעמי.

מצד אחד, עו"ד דחלה מתאר מערכת משפט פלסטינית פורמלית בה יש חשיבות מוחלטת לחקיקה, אך בד בבד מאפשרת פסיקה ללא הכפפתה לתקדים. מצד שני, עו"ד אבו-סנינה מתאר מערכת משפט בה הפרקטיקה מאפשרת לשופט לפרש חקיקה, ובד בבד להתייחס לפסיקה התקדימית כמנחה.

ברירת הדין

המלומד ברוך ברכה ציין בקשר לברירת הדין לדיני נזיקין:

"נקודת המוצא שלנו היא, שיש לשאוף להגיע למבחן, שיתאים לדרישות היסוד ולמטרות של המשפט הבינלאומי הפרטי המודרני ושל דיני נזיקין. מכאן, שעלינו לחפש את המבחן, שהוא הצודק ביותר מבחינת הצדדים המתדיינים - וזאת מכוח היות השגת הצדק מטרת יסוד במשפט הבינלאומי הפרטי - ושיתאים לגישה הפונקציונליסטית-אטומיסטית, הרווחת כיום בשאלות ברירת הדין".

(ברוך ברכה, לקראת כללים חדשים לברירת הדין בנזיקין?, הפרקליט כ"ו (תש"ל-תשל"א), עמ' 170.)

בע"א 1432/03 ינון יצור ושיווק מוצרי מזון בע"מ נ' מאג'דה קרעאן, פ"ד נט(1) 345, עמ' 374, אשר עסק בתאונת עבודה שאירעה במובלעת ישראלית באזור, פסק השופט אליעזר ריבלין (בהסכמת השופטות מרים נאור ואסתר חיות), כי ברירת הדין בנזיקין נקבעת לפי מקום ביצוע העוולה, אך במקרים חריגים יש לסטות מכך ולהחיל את דין הפרורום. הוא קבע כך:

"חריג שכזה ראוי לו שיאפשר הימנעות מהחלת דין מקום ביצוע העוולה, כאשר הדבר נדרש מטעמי צדק. כך יקרה, מקום בו לא יתקיימו ההנחות אשר הביאו אותנו לבחור בכלל – דהיינו כאשר המקום בו בוצעה העוולה הוא נתון מקרי, הנעדר זיקה אמיתית למאורע. חשוב להדגיש, כי המדובר בחריג, ובחריג בלבד. הכלל הוא כי יוחל דין מקום ביצוע העוולה. רק

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

בס"ד

ת"א 21373-09-16

לפני כבוד השופט בכיר מנחם (מריו) קליין

במקרים נדירים, בהם מצויה מדינה אחרת אשר לה זיקה הדוקה יותר, באופן משמעותי, לעולה – יהיה מקום להפעיל את החריג".

וראו גם דנ"א 4655-09 נטע לי סקאלר נ' רוני יובינר, פ"ד סה(1) 735.

שיקולי-מדיניות

חוסר-צדק

המלומד אריאל פורת, אשר זה שבפועל ביחד עם פרופ' אלכס שטיין (היום שופט בית המשפט העליון) הציף לראשונה במחקריו, לסדר היום המשפטי את ענין הפסד השתכרות עתידי של נפגע המנוח, ציין:

"מרכזיותו של הפסד ההשתכרות בפסיקת פיצויים, היא שהביאה לכך, שעל פי המצב המשפטי ששרר בארץ עד שנפסקה הלכת אטינגר, זול היה להרוג מאשר לפצוע. הטעם לכך הוא, שאם נזק הגוף נמדד בעיקר על פי הפסד השתכרות, ואם במקרה של מוות או קיצור חיים אין פיצוי על הפסד השתכרות בגין השנים האבודות, ממילא נזקי המוות, נמוכים בהרבה מנזקי הפציעה. זאת ועוד, בשנים האבודות לא נגרמות הוצאות רפואיות כלשהן, שלא כמו בשנים שבהן סובל אדם מפציעה. פיצוי בגין הוצאות רפואיות אף הוא מרכיב מרכזי בפסיקת פיצויים בגין נזקי גוף, וקיומו הגדיל עוד יותר את הפער שבין מחיר הפציעה לבין מחיר ההריגה או קיצור החיים".

(אריאל פורת, שנים אבודות, הפסד השתכרות ומחירה של הריגה, ספר מנשה שאוה – מחקרים במשפט לזכרו, רמות - אוניברסיטת תל אביב, 2006, עמ' 145).

ברי לנו, כי הלכת "השנים האבודות" באה לתקן מצב בו זילות חיי-אדם הייתה כבדה מנשוא. פס"ד אטינגר ביקש לצמצם את הפער הכלכלי העוולתי בין הריגה לבין פציעה, וליישם צדק המתקן את הפרת השוויון בין הפוגע לבין הניזוק, בבחינת "מי שהזיק ממון יינזק בממונו באותו סכום ממש" (רמב"ם, מורה נבוכים, מהדורת מכאל שוורץ, חלק ג' פרק מ"א, עמ' 578).

הרתעת יתר

החלת הלכת "השנים האבודות" לא גרמה או תגרום להרתעת-יתר, וממילא יתכן, כי לאור הקטל בכבישים נחוצה הרחבת ההרתעה. מנתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה עולה שממועד פסיקת ההלכה בשנת 2005 ועד היום מספר ההרוגים בתאונות הדרכים נמצא בעליה. בשנת 2000 היו 55 הרוגים בתאונות דרכים בשטח מדינת ישראל. בשנת 2017 היו

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

בס"ד

ת"א 21373-09-16

לפני כבוד השופט בכיר מנחם (מריו) קליין

364 הרוגים בשטח מדינת ישראל (38 ביהודה ושומרון), שהם 27% מכלל הנפגעים בתאונות הדרכים. עד לחודש נובמבר שנת 2021 נהרגו 318 (30 ביהודה ושומרון), ומקום המדינה נהרגו 34,628 בתאונות-דרכים.

פיזור הנזק

במסגרת חישוב עלויות של תאונות דרכים למשק בישראל בשנת 2017, אשר הוצג ע"י הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים, הובא הנתון הבא: סה"כ עלות נומינלית לכלל ההרוגים בתאונות-דרכים ב-2017 נושקת ל-3 מיליארד ₪.

המלומד ריצ'רד פוזנר התייחס גם לעלות חי-אדם במסגרת הערכת-סיכונים:

"Division of the 'price' charged to bear a given risk by the risk yields the value-of-life estimate. So if the risk of death is one in ten thousand and the price demanded to bear the risk is \$500, the value of life would be \$5 million. There have been many studies of risk-taking and risk-avoiding behavior; they yield a range of estimates of the value of (U.S.) life from around \$4 million to \$9 million, with a median of \$7 million".

ראה: Richard A. Posner, Guido Calabresi's 'The Costs of Accidents': A Reassessment, University of Chicago Law School, 2005, p.17

החלת פיצוי בגין "השנים האבודות", יכול להוות תמריץ לחברות הביטוח לתמחר את "השנים האבודות" גם על נפגעים פלסטינאים כרכיב בפרמיה שנגבית מציבור המבוטחים, בפוליסות המכסות תאונות אקס-טריטוריאליות. בהתבסס על הנתונים דלעיל בדבר המספר התאונות הקטלניות בהן מעורב רכב ישראלי באזור יהודה ושומרון כשהחברה המבטחת היא ישראלית, יתכן והתוספת לפרמיה תהיה זניחה.

בשולי הדברים נוסיף, שגילום "השנים האבודות" בפוליסות המכסות תאונות אקס-טריטוריאליות יביא להפחתת עלות ניהול הטיפול בתאונה, לרבות העלות הציבורית. (ראה דברי המלומד גידו קלברזי על מטרת-המשנה השלישית של הפחתת עלות ניהול הטיפול בתאונה בדיני הנזיקין במאמרו:

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

בס"ד

ת"א 21373-09-16

לפני כבוד השופט בכיר מנחם (מריו) קליין

Guido Calabresi, The Cost of Accidents: A Legal and Economic Analysis, New Haven: Yale University Press, 2008, p.54).

פנייה לעקרונות וערכים של המשפט העברי

סבורני שבסוגיה סבוכה ותקדימית זו, יש מקום לפנות ולהיעזר בערכים שהותוו במסורת עתיקת היום של המשפט העברי.

הדרך לנסות ולקבוע איך על בית משפט לנהוג על פי עקרונות מהמשפט העברי הינה, הן מתוך חוק יסודות המשפט, תש"מ – 1980 המפנה לעקרונות הצדק, המוסר והשלום של מורשת ישראל שכן מדובר במקרה קלאסי של "לקונה" והן באמצעות ערכיה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית כפי שנקבע בס' 1 א' לחוק יסוד כבוד האדם וחירותו, וכפי שציין הנשיא ברק בספרו "שופט בחברה דמוקרטית" שצוטט גם בפתיח פס"ד זה (עמ' 290):

"ערכי היסוד של המשפט העברי מעצבים את דמותנו כעם וכמדינה. בהם באים לידי ביטוי היותנו לא רק מדינה דמוקרטית אלא גם מדינה יהודית. ערכי יסוד אלה הם חלק מערכי היסוד של משפטנו. יושם נא אל לב: הפנייה לערכי היסוד של המשפט העברי אינה פנייה אל משפט משווה. זו פנייה אל משפט ישראל. זו פניית חובה."

ערכי תום הלב, ערכי הצדק, היושר וההגינות, הם ערכים המהווים חלק ממשפט המדינה וניתן לשאוב מהמשפט העברי הדרכה כיצד לנהוג על פיהם.

כתיבת פסק דין זה מתבצעת בין פרשיות מקץ, ויגש ויחי לבין פרשת שמות. מהפסגה של יוסף כמשנה למלך ובני יעקב כקבוצה מיוחדת במצריים ועד לשעבוד הקשה שהוטל על עמינו שם. ודווקא שם לימדה אותנו התורה כיצד להתייחס לזר בתוכנו. הוראות רבות בתורה מתייחסות ליחס הראוי כלפי הזרים והמיעוטים שבתוכנו. התורה חוזרת מספר פעמים על כך שהעובדה שיצאנו ממצריים לאחר גלות קשה (210 שנים) שהתאפיינה בשלילת זכויות בסיסיות - תוך שהיינו קורבנות לרצח תינוקות ולשעבוד ועינוי כמיעוט נרדף - אינו מצדיק פעולות מסוג זה כשעם ישראל יהפוך לרוב בהגיעו לארץ המובטחת. להיפך, הניסיון של מיעוט נרדף צריך לשמש כתמרור אזהרה, לעם ישראל כשזה יהפוך לרוב.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

בס"ד

ת"א 21373-09-16

לפני כבוד השופט בכיר מנחם (מריו) קליין

כך למשל בספר ויקרא פרק יג', פסוק לד' נאמר:

"וכי יגור אתך גר בארצכם לא תונו אותו כאזרחו מכם יהיה לכם הגר הגר

אתכם ואהבת לו כמוך כי גרים הייתם בארץ מצרים."

יובהר שבלשון התורה – בניגוד ללשון התלמודית – המונח "גר" איננו מתייחס למי שהתגייר והפך ליהודי, אלא למי שהוא זר.

לא רק שאסור לשלול זכויות של הזרים ויש להשוואתם לזכויות האזרח אלא שאף אסור לשנוא את המצרי ששעבד אותנו וכך נאמר בספר דברים, פרק כ"ג פסוק ח':

"לא תתעב מצרי כי גר היית בארצו"

התורה חוזרת על הצורך לכבד את זכויות הזרים שוב ושוב, כך למשל בספר במדבר פרק טו, פסוק טו:

"תורה אחת ומשפט אחד יהיה לכם ולגר הגר אתכם"

כך גם בספר ויקרא, פרק כ"ה, פסוק ל"ה:

"וכי ימוך אחיך ומטה ידו עמך והחזקת בו גר ותושב וחי עמך"

חז"ל מתייחסים בחומרה (בתוספתא בבא קמא פרק י, הלכה טו) לגזל הגוי ומוסיפים נימוק נוסף שהוא "חילול ה'". גישת התנאים היא שעם ישראל כ"עם סגולה" והעם הנבחר לקבלת התורה מהקב"ה, כשנתפס במעשים לא מוסריים, כגון שימוש בכוחו כרוב בכדי לפגוע בקניינו של נוכרי, הדבר מהווה גם פגיעה בקב"ה עצמו, כמו אבא שילדיו אינם מתנהגים כראוי:

"חמור גזל הגוי מגזל ישראל ... מפני חילול השם."

רבי שלמה לוריא (מאה ה-16) בספרו "ים שלמה", על מסכת בבא קמא, פרק י, סימן כ, מוסיף שאין מדובר באיסור מדרבנן אלא מכוח התורה:

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

בס"ד

ת"א 21373-09-16

לפני כבוד השופט בכיר מנחם (מריו) קליין

"כל הגוזל את הגוי עובר בלא תעשה מדאורייתא"

בעל השולחן ערוך (רב יוסף קארו מאה ה- 16), בחלק חושן משפט, סימן שנט, הלכה א, קובע בעניין זה ש:

"אסור לגזול או לעשוק אפילו כל שהוא, בין מישראל בין מעכו"ס."

הרמב"ם (רבי משה בן מימון המאה ה- 12), במשנה תורה, הלכות מלכים י, יב מרחיב את הכלל לעניין הגזל לתחומים נוספים, תוך שימוש בנימוק נוסף שהוא "דרכי שלום":

"שנוהגין עם גרי תושב בדרך ארץ וגמילות חסדים כישראל, שהרי אנו מצווין להחיותו, שנאמר "לגר אשר בשעריך תיתננה" (דברים יד, כא).. אפילו הגויים--ציוו חכמים לבקר חוליהם, ולקבור מתייהם עם מתי ישראל, ולפרנס ענייהם בכלל עניי ישראל, מפני דרכי שלום: הרי נאמר "טוב ה לכול ורחמיו על כל מעשיו" (תהילים קמה, ט), ונאמר "דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום (משלי ג, יז)."

נדמה לי שהוראות התורה, חז"ל ופוסקי ההלכה בעקבותיה, באים להדגיש בפנינו שהלאומיות הישראלית חייבת לבדל עצמה מהלאומיות של אומות העולם (כגון הלאומיות האירופאית מבית מדרשם של גריבאלדי האיטלקי או ביסמארק הגרמני) הבנויות, בין היתר, מתופעת הקסנופוביה. לאומנות זו רואה בשנאת הזר והמיעוט חלק מרכזי מהדבק שמאחד את אזרחי הלאום.

היהדות מתנגדת לכך נחרצות. משפטי התורה מורים לנו לכבד כל אדם באשר הוא, להפנים שכל אדם נברא בצלם הבורא, להגן על כבודו כאדם ואת רכושו הפרטי ולהימנע מכל פגיעה על בסיס אתני או לאומי.

וכפי שסיכם זאת באופן מדויק הרש"ר הירש (רבי שמעון בן רפאל הירש, המאה ה- 19) בפירושו להגדה של פסח "נחלת השר":

"רמת משפטה של מדינה נמדדת לא לפי זכותו של האזרח והעשיר, אלא לפי זכותו של הגר נטול ההגנה. השוואת הגר לאזרח היא קו יסוד במשפט העברי. במשפט העברי, לא המולדת מעניקה את זכויות האדם, אלא זכויות האדם מעניקות מולדת! אין המשפט העברי מבדיל בין זכויות האדם לבין זכויות האזרח. כל המקבל על עצמו את חוקי המוסר של האנושות, את שבע מצוות בני נח, היה זכאי למולדת ביהודה. עיקרון זה מנתק את

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

בס"ד

ת"א 21373-09-16

לפני כבוד השופט בכיר מנחם (מריו) קליין

כבוד האדם ממקורות הלידה והגורל, וכל מקום שהתורה מכריזה על עיקרון זה, שם היא מזכירה את חיי העבדות של אבותינו במצרים. כי במצרים תחילת עצתם היתה - צמצום זכויות הזרים העבריים, ובעקבותיו, כשמאליהם, באו עבדות קשה ועינויים אכזריים. וכן הדבר בכל מקום: עיוות הדין הוא ראשית לכל חטאת"....

לדידי, זה אחד הניסיונות והאתגרים הקשים ביותר בדורנו, בו "מנסה" בורא עולם את היהודים המשמשים כרוב במדינה יהודית ודמוקרטית (אולי ה"ניסיון האחרון" לפני בוא גואל צדק). לאחר אלפי שנות גלות שבהן היו תקופות רגועות אך לצדם גם רדיפות כמיעוט הן במדינות נוצריות (למשל מסעות הצלב ופרעות הקוזקים) והן במדינות האסלאם (ראו "אגרת השמד" של הרמב"ם ליהודי תימן), על היהודים בתור רוב להתייחס לגמרי אחרת כלפי הזרים והמיעוטים. להוקיר את תרבותם, ולכבד את זכויותיהם, תוך הימנעות מכל הפליה מכל סוג שהוא.

וכפי שציין מר"ן הרב אברהם יצחק הכהן קוק זצ"ל (מידות הראי"ה, אהבה, סעיף ה):

"אהבת הבריות צריכה להיות חיה בלב ובנשמה, אהבת כל האדם ביחוד, ואהבת כל העמים כולם, חפץ עילויים ותקומתם הרוחנית והחומרית... אהבה פנימית מעמקי לב ונפש, להיטיב לעמים כולם, לשפר את קנייניהם, לאשר את חייהם..."

רק אם נעמוד באתגר זה, יידע הקב"ה שעם ישראל יהיה ראוי לבניית בית המקדש השלישי עליו ניבא הנביא ישעיהו "כִּי בִּיתִי בֵּית־תְּפִלָּה יִקְרָא לְכָל־הָעַמִּים:" (ישעיהו פרק נו פסוק ז).

מסקנות

מעמדו של הכלל הנזיקי בדבר "השנים האבודות" בדין הישראלי איתן ויציב. בעבר היה ברור שהלכת השנים האבודות איננה נוהגת אך היום מעמדו של הכלל הנזיקי בדבר "השנים האבודות" בדין הפלסטיני אינו חד-משמעי. ייתכן ואכן בתי המשפט ברשות הפלסטינית ימשיכו ויפסקו ברוח פסק הדין בענין הוארין אך ייתכן גם שלא.

כתב פרופ' ברק בהתייחסו לגישות שונות בנזיקין:

"אכן, ההכרעה בין המודלים המשפטיים השונים קשה היא, שכן אין בידינו אמות מידה משפטיות לכך. זו, בעיקרה, שאלה ערכית, המבוססת על הפילוסופיה של החיים עצמם. וכי יש לך בעיה סבוכה מזו? לפנינו אפוא - אם ניתן לומר כך - שאלה ההגיונית. שאלה שאין לה פתרון "נכון". לא

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

בס"ד

ת"א 21373-09-16

לפני כבוד השופט בכיר מנחם (מריו) קליין

נתפלא, אפוא, שבת"י משפט במדינות שונות הגיעו לפתרונות שונים. זאת ועוד: באותה שיטת משפט עצמה ניתן לעתים למצוא חוסר עקביות.

(אהרן ברק, הערכת הפיצויים בנוזקי גוף: דין הנזיקין המצוי והרצוי, עיוני משפט ט', התשמ"ג, עמ' 266-265).

ברע"א 8569-04 ג'ורג' ודיע רזוק נ' הפטריארכיה הקופטית האורתודוקסית, בית המשפט העליון (השופט אליקים רובינשטיין) ציין כהאי לישנה:

"משלא הוכח הדין הירדני בדרך הראויה, אין מקום לבוא בטרזוניה עם בית משפט השלום שנעזר בחזקת זהות הדינים, חזקה שהיחס אליה הוא תלוי מקרה ונסיבות, ואין כאן מקום להאריך".

ובע"א 3299/06 רוני יוניבר נ' נטע-לי סקלאר (26.04.09), בפסקה 15, השופטת עדנה ארבל קבעה כך:

"ביצועה של העוולה במדינות מסוימות עלולה להפוך את הוכחת הדין הזר לקשה וסבוכה ביותר, דבר הכרוך אף בהוצאות רבות יותר לשני הצדדים ובחשש לפרשנות בלתי מדויקת של החוק הזר (ראו פסק הדין של בית המשפט העליון בקנדה: 1022 Tolofson v. Jensen, [1994] 3 S.C.R. 1060)".

במקרה שלפנינו, הדין ברשות הפלסטינית בדבר "השנים האבודות" לא הוכח די הצורך, לא מצד התובע ולא מצד הנתבעת. לאור המבחנים הנהוגים בדין הפלסטיני בדבר תקדים מחייב, ולאור החקיקה והפסיקה כיום ברשות הפלסטינית בדבר "השנים האבודות", מעמדו של הדין הפלסטיני בדבר "השנים האבודות" אינו חד-משמעי.

מחד גיסא, יתכן והדין הפלסטיני מכיר באפשרות של פיצוי בגין "השנים האבודות", מה גם שהמחוקק הפלסטיני לא שלל ישירות אפשרות זו. עמדה זו נראית סבירה בעיני. מאידך גיסא, יתכן והדין הפלסטיני אינו כזה, ובפסיקותיו הבאות ישלול אותה. כך או אחרת, במקרה זה אין בידינו להגיע לידי הכרעה חד-משמעית בדבר הלכה בדין הזר.

אין לו לדין אלא מה שענינו רואות, ולאור אי-הבהירות בדבר הדין הזר, הנוגע לכלל הנזיקי של "השנים האבודות", ומסיבות של שיקולי מדיניות, פיזור הנזק, הרתעה וצדק המגיע גם לתושבי יהודה ושומרון הפלסטינים, נדרש מאתנו להשתמש בחזקת שוויון הדינים. לעניין זה, המלומד מנשה שאוה כותב כך:

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

בס"ד

ת"א 21373-09-16

לפני כבוד השופט בכיר מנחם (מריו) קליין

"הפסיקה המקומית הפעילה בעניינים אלה את חזקת שוויון הדינים בהתמלא התנאים הבאים:

1. כאשר אין אפשרות מעשית יעילה להוכיח תוכנו של הדין הזר; והתוצאה תהיה, אם לא ניזקק לחזקה, משום דחיית התביעה.

2. כאשר אין חשש לקנוניה בין הצדדים (שאינם מביאים הוכחות על הדין הזר), העלולה לפגוע בטובת הכלל או באינטרסים של אלה, שלא הייתה להם אפשרות להופיע ולהתדיין.

3. כאשר מושגי הצדק האלמנטרי לגבי העניין הנידון הם אחידים ומקובלים בכל העולם. סייג זה נשאב מן ההלכה האמריקאית, וליתר דיוק מפסק דינו של השופט Holmes במשפט Cuba Railroad Co. v. Crosby.

אם ננסה לסכם את הפסיקה המקומית (בעניינים שאינם נוגעים לענייני המעמד האישי) נראה, כי בתי המשפט המקומיים הפעילו את חזקת שוויון הדינים בחיובים שונים, כגון: חיובים נזיקיים, חיובים חוזיים, כמו: חוזים בינלאומיים, חוזים מסחריים, ובעיקר שטרות, שטרי מטען, חוזי ביטוח ועוד, הממלאים אחר התנאים הנ"ל ובעיקר אחר התנאי השלישי".

(מנשה שאוה, חזקת שוויון הדינים, עיוני משפט כרך ד (תשל"ה-תשל"ו), עמ' 590).

המסקנה המתבקשת היא, שיש להחיל את הלכת "השנים האבודות" בהתאמה לנסיבות המקרה שלפנינו בהתאם לשיקולי מדיניות שצוינו לעיל וכפי שנקבע בע"א 140/00 עיזבון אטינגר ז"ל (בסעיף 29 לפסק-הדין, עמוד 526):

"ואכן, בלא פסיקת פיצויים בגין "השנים האבודות" התוצאה המתקבלת מהוראת סעיף 78 לפקודה במקרים שבהם אין עומדת לניזוק, שעה שמת, תביעת פיצויים, היא מבחינת התלווים קשה ובלתי צודקת. טלו אדם אשר היו צפויות לו עשרות שנות עבודה, ובשל מעשה נזיקין קוצרה תוחלת חייו לשנתיים בלבד. רוב רובן של שנות ההשתכרות הפוטנציאליות שלא יבואו לכלל מימוש בשל עוולת המזיק, לא יקבלו כל ביטוי בפסיקת הפיצויים, והתלווים, אפילו יירשו את שזכה בתביעתו, ייוותרו מול שוקת שבורה, זולת אם יבחר הניזוק – בחירה שהעמדתה בפניו אינה מתיישבת עם אמות-מידה של צדק והיגיון – שלא להגיש תביעה בגין נזקיו".

אני סבור כי זה המקרה בו יש להפעיל שוויון דינים ולהחיל את הדין הישראלי. זאת, לאור אי-אפשרות מעשית יעילה להוכיח את תוכנו של הדין הזר, הנובעת מהעמימות של הכלל הנזיקי "השנים האבודות" בדין הפלסטיני, ומאי-עמידה בנטל השכנוע של המומחים מטעם

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

בס"ד

ת"א 21373-09-16

לפני כבוד השופט בכיר מנחם (מריו) קליין

הצדדים; מושגי הצדק האלמנטרי לגבי העניין הנידון הם אחידים ומקובלים בכל העולם, לאמור, הכלל הנזיקי של "השנים האבודות" יושם במדינות רבות. (ראה בע"א 295-81 עיזבון המנוחה שרון גבריאל נ' דניאל גבריאל, פ"ד לו(4) 533, סעיפים 8, 9).

חישוב הפסדי השנים האבודות

ב"כ התובעים טוען כי יש לחשב את בסיס שכרו של התובע לפי כפל השכר הממוצע במשק ולפיכך להעמידה על סך של 6,054 ₪.

איני יכול לקבל טענה זו ומקובלות עלי טענות ההגנה בפרק ג', סעיפים 36-42 לסיכומיה ולפיכך יש להעמיד את בסיס השכר לחישוב לפי השכר הממוצע במשק הפלסטיני דהיינו 2,800 ₪.

התביעה טוענת כי יש לחשב פיצוי מלא על הפסדי השנים האבודות כפי שנעשה בענין הווארין. מנגד טוענת ההגנה כי יש לחשב 30% מהשכר הממוצע במשק, לפי הילכת פינץ.

בניגוד לעמיתי, השופט תדמור בת"א 41193-02-16 שהוזכר לעיל, לא מצאתי לשנות מהלכת פינץ המחייבת בישראל, ולפיכך אני סבור כי כלל האצבע שנקבע בהלכת פינץ יהיה ראוי אף כאן.

אם כך, נוסחת החישוב לפיה יש לחשב את הפסדי השנים האבודות:

$$2,800 \times 30\% \times \text{מקדם היוון } 5\% \text{ ל} 40 \text{ שנה} \times (207.3742) = 174,203 \text{ ₪.}$$

לפיכך תשלם הנתבעת לתובעים סך של 174,203 ₪ בגין ראש נזק זה.

במאמר מוסגר אציין שכללי היוון הנ"ל הם דרקוניים ופוגעים בזכויות הניזוקים, אך מה שלא הצלחתי לחולל, בכוחותיי הדלים, בקשר לניזוקים ישראלים עם ריבית היוון של 3% (ראו מאמרי "אחרי 40 שנות מדבר פסיקתי יש 'לחשב מסלול מחדש' - שימוש במקדמי היוון אנכרוניסטיים בתביעות נזיקין כפגיעה קשה בניזוקים" (2016); וכן פסק דיני בת"א (ת"א) 15635-08-14 נ.ה נ' כלל חברה לביטוח בע"מ (10.8.2016), אשר לא התקבלו ע"י בית

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

בס"ד

ת"א 21373-09-16

לפני כבוד השופט בכיר מנחם (מריו) קליין

המשפט העליון בע"א 3751/17 המאגר הישראלי לביטוח רכב (הפול) נ' פלוני (08.08.19))
למעלה מכוחותיי לנסות עם הניזוקים הפלסטינאיים.

סוף דבר

יסוד מוסד בעולמה של יהדות הוא רעיון **בריאת האדם בצלם אלוקים** (בראשית, א, כז). בכך פותחת תורת ישראל, וממנו מסיקה ההלכה עקרונות יסוד בדבר ערכו של האדם - כל אדם באשר הוא - שוויונו ואהבתו. "ר' עקיבא היה אומר: **חביב אדם שנברא בצלם, חבה יתרה נודעת לו שנברא בצלם, שנאמר בצלם אלוקים עשה את האדם**" (משנה אבות, ג, יד)

די לנו בכך שעם פסיקת פיצוי לנפגע פלסטיני בתאונת דרכים בשטחי יהודה ושומרון מחשבים אנו את שכרו לפי השכר הפלסטיני הנמוך, לפי אחוזי ההיוון גבוהים, ולפי התיישנות מקוצרת ושאר הכללים שפוגעים בניזוקים לפי חוק הביטוח הפלסטיני; לפחות לגבי הפיצוי על השנים האבודות – שלגביו אין שלילה מפורשת בדין הפלסטיני – והיא יצירת פסיקה ישראלית ראוי הוא שנפעיל את עקרון שוויון הדינים ונחייב חברת ביטוח ישראלית לשלם לעיזבון הרוג פלסטיני את המגיע לו. חשוב שלא נשלים עם המצב לפיו עדיף (כלכלית) מותו של נפגע פלסטיני בתאונת דרכים מאשר פציעתו, חלילה.

לדידי זה בדיוק מסוג המקרים הקשים שהזכיר הנשיא ברק בציטוט בפתח פסק הדין זה, מקרה קשה שמחייב יצירת דין, הן בכדי לגשר בין הפער שבין המציאות לבין המשפט והן בכדי להגשים את ערכיה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית.

משכך ולאור כל האמור לעיל התביעה מתקבלת והנתבעת תשלם לתובעים את הסכומים דלעיל בצירוף הוצאות משפט ושכ"ט עו"ד בשיעור 15.4%.

המזכירות תמציא פסק דין זה לצדדים בדואר רשום

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

בס"ד

ת"א 21373-09-16

לפני כבוד השופט בכיר מנחם (מריו) קליין

ניתן היום, י"ג טבת תשפ"ב, 17 דצמבר 2021, בהעדר הצדדים.

מנחם (מריו) קליין, שופט בכיר